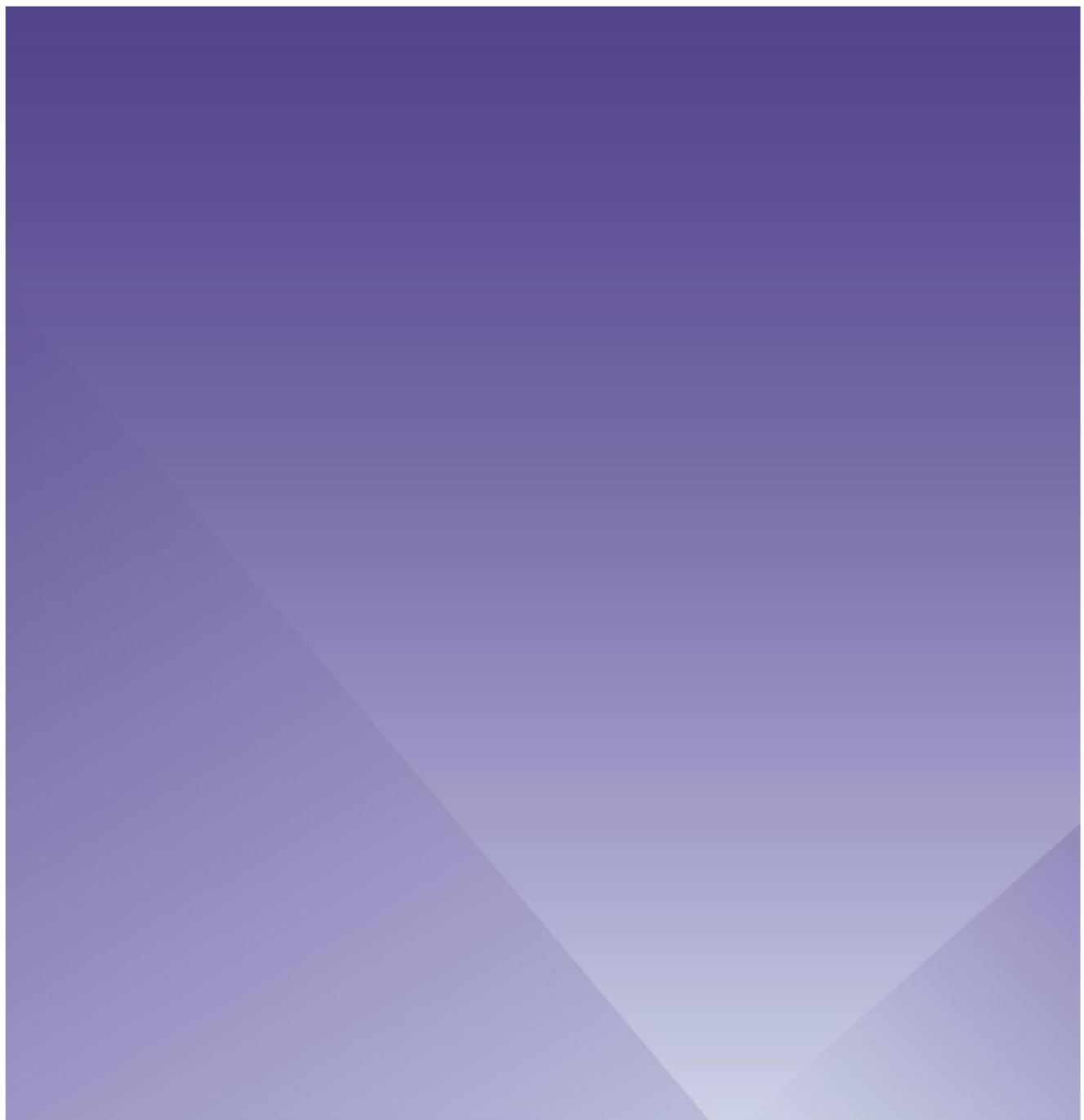

Kartlegging av den økonomiske situasjonen blant Spekters kulturmedlemmer

Kartlegging av den økonomiske situasjonen blant Spekters kulturmedlemmer – februar 2024

Dette notatet oppsummerer funnene fra Spekters kartlegging av den økonomiske situasjonen blant kulturmedlemmene februar 2024. Undersøkelsen er en oppfølging av tilsvarende kartlegginger gjennomført i 2023, sist i september. Totalt 43 av 69 respondenter besvarte undersøkelsen, noe som tilsvarer 62 prosent.

Kartlegging av den økonomiske situasjonen

Kulturmedlemmene ble først spurt om hvordan den økonomiske situasjonen påvirket virksomheten i 2023. Over spørsmålet stod følgende beskrivelse av den økonomiske situasjonen det siste året:

«2023 var preget av betydelige utfordringer for norsk kultursektor. Høy inflasjon, svak kronekurs og stadig økende renter bidro til en vanskelig økonomisk situasjon for mange virksomheter. Årsveksten i konsumprisindeksen ble 5,5 prosent, mens styringsrenten nådde sitt foreløpige toppunkt i desember, på 4,5 prosent. Flere forhold i statsbudsjettet kan også virke kostnadsdrivende for virksomhetene i kultursektoren.»

Respondentene fikk følgende svaralternativer for hvordan den økonomiske situasjonen påvirket virksomheten:

- *Omstilling av virksomheten*
- *Ledige stillinger holdes ubesatt*
- *Nedbemannning*
- *Stans eller reduksjon i investeringer*
- *Stans eller reduksjon i rehabilitering eller vedlikehold*
- *Redusert tjenestetilbud*
- *Redusert egenkapital*
- *Nedskalerte produksjoner*
- *Mindre bruk av frilansere og vikarer*
- *Høyere billettpriser*

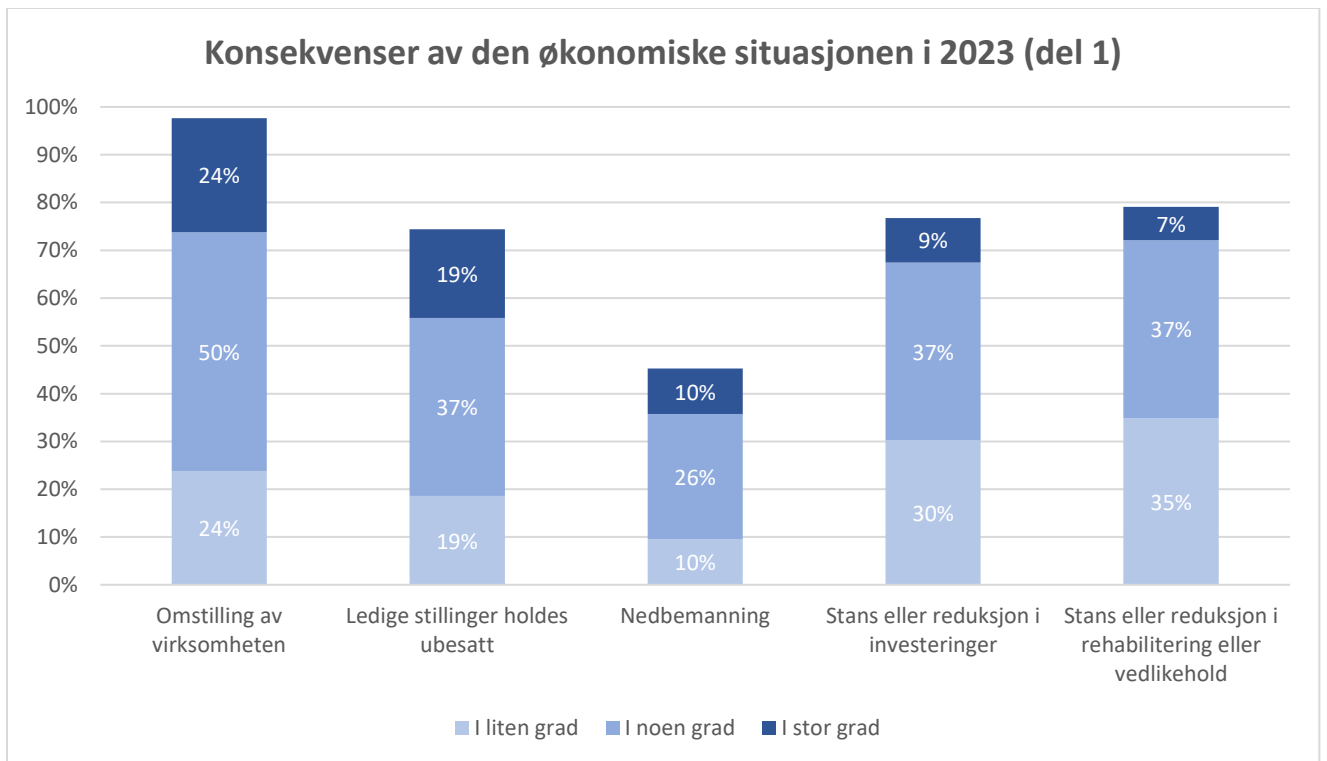
For hver av disse alternativene kunne respondentene svare «ikke i det hele tatt», «i liten grad», «i noen grad» eller «i stor grad». Etter spørsmålet om 2023, fikk respondentene videre spørsmål om hvilke konsekvenser den økonomiske situasjonen vil ha for virksomheten i 2024. Under følger en oppsummering av kulturvirksomhetenes svar på disse spørsmålene.

Konsekvenser av den økonomiske situasjonen

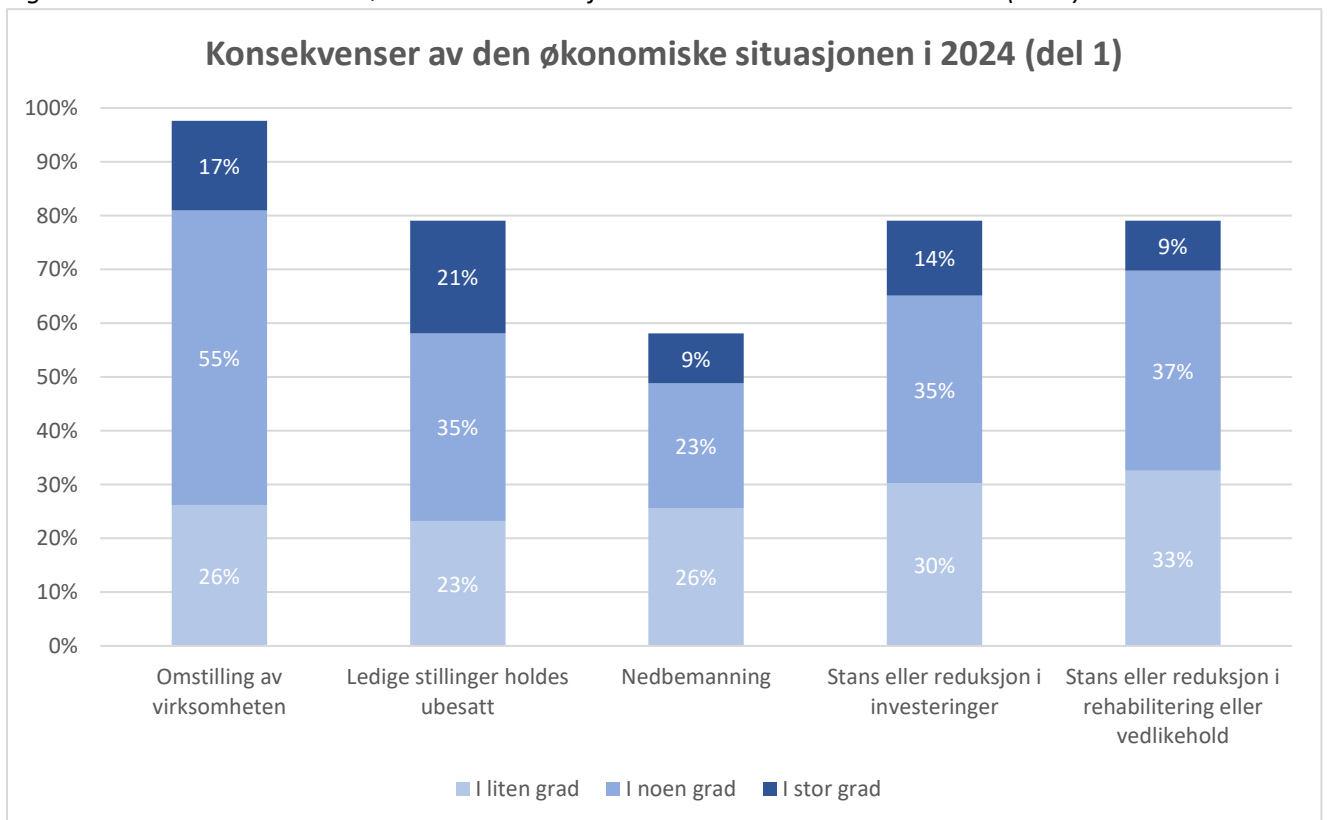
Kulturvirksomhetenes svar på alternativene er fordelt over fire figurer nedenfor. Figur 1 og 2 viser hvordan kulturvirksomhetene har svart på de fem første alternativene for hvordan den økonomiske situasjonen påvirket dem i 2023, og forventningene deres for 2024. Figur 3 og 4 viser tilsvarende tall for de fem siste alternativene.

Svarene viser at 2023 var et svært utfordrende år for kulturvirksomhetene, og at den økonomiske situasjonen i 2024 potensielt kan bli enda vanskeligere. Kulturvirksomhetene uttrykker et betydelig behov for omstilling, redusert vedlikehold og investering, nedskalerte produksjoner og mindre bruk av frilansere og vikarer. Svarene antyder også at den situasjonen kulturvirksomhetene beskrev ved forrige kartlegging i september, har vedvart gjennom 2023 og fortsatt inn i 2024.

Figur 1 – Konsekvenser av den økonomiske situasjonen i kulturvirksomhetene i 2023 (del 1)

Figur 2 – Konsekvenser av den økonomiske situasjonen i kulturvirksomhetene i 2024 (del 1)

Omstilling

I 2023 måtte 74 prosent av respondentene i noen eller stor grad omstille virksomheten som følge av den økonomiske situasjonen. Dette representerer en økning på 5 prosentpoeng sammenlignet med det respondentene svarte i kartleggingen fra september. For 2024 utgjør tilsvarende andel 72 prosent, som er en marginal økning sammenlignet med forrige kartlegging. Omtrent 1 av 4 kulturvirksomheter oppga at de måtte omstille i stor grad i 2023, og 17 prosent forventer det samme for 2024. Ved forrige kartlegging svarte 19 prosent «i stor grad» både for 2023 og 2024.

Ledige stillinger holdes ubesatt

56 prosent svarte at de i noen eller stor grad måtte holde ledige stillinger ubesatt i 2023, og denne andelen er uendret for 2024. Andelen som svarer «i stor grad» er 19 prosent i 2023 og øker til 21 prosent i 2024. Ved forrige kartlegging var det henholdsvis 52 og 54 prosent som svarte i noen eller stor grad for 2023 og 2024. Det er dermed en liten økning i andelen som svarer at de må holde ledige stillinger ubesatt i denne kartleggingen, sammenlignet med den forrige.

Nedbemanning

46 prosent av kulturvirksomhetene svarer at de i liten, noen eller stor grad måtte nedbemanne i 2023. Av disse svarte 10 prosent at de i stor grad måtte nedbemanne, 26 prosent svarte «i noen grad» og 10 prosent svarte «i liten grad». Dette er en litt lavere andel enn ved forrige kartlegging, der 52 prosent svarte at de måtte nedbemanne i 2023. For 2024 svarer 58 prosent at de må nedbemanne, hvorav 9 prosent svarer i «stor grad», 23 prosent svarer «i noen grad» og 26 prosent svarer «i liten grad». Denne andelen var 63 prosent ved forrige kartlegging. Selv om færre kulturvirksomheter måtte nedbemanne enn det som ble anslått i september, viser tallene at det er et vedvarende behov for nedbemanning i kultursektoren.

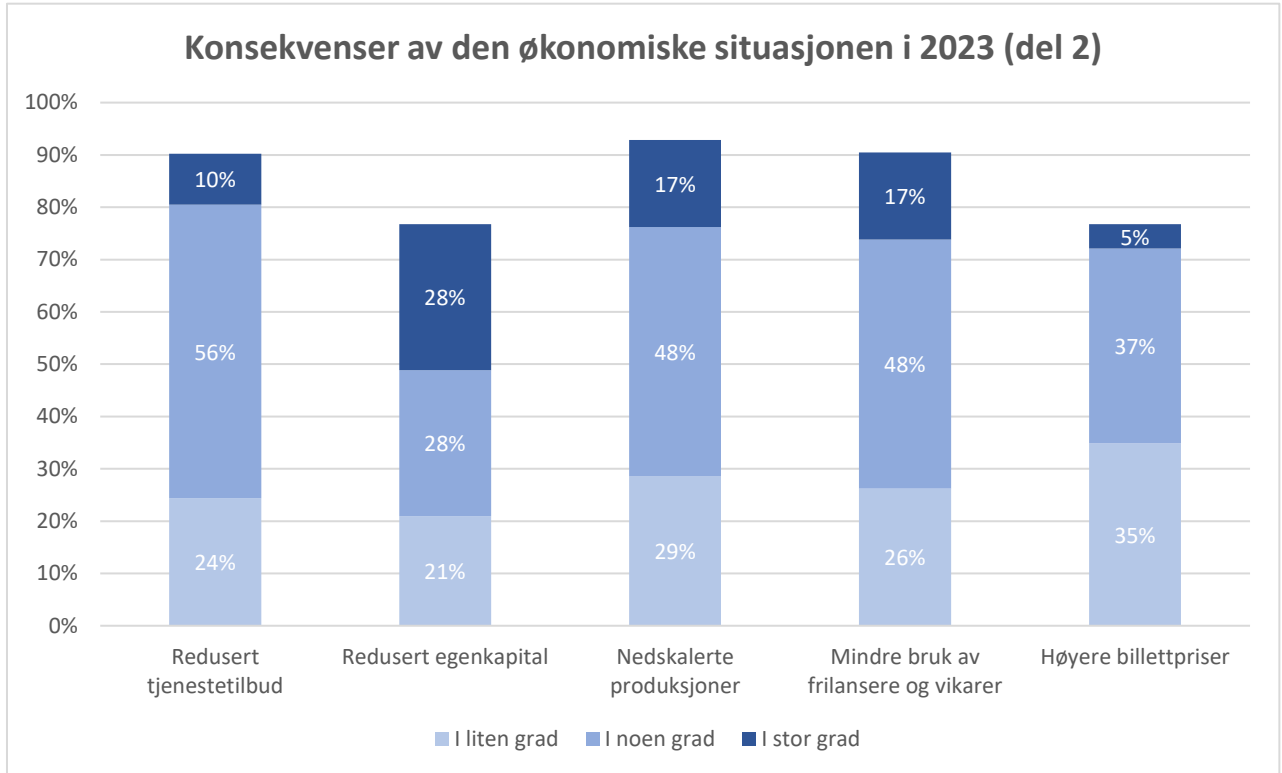
Stans eller reduksjon i investering

I 2023 måtte 46 prosent av kulturvirksomhetene i noen eller stor grad stanse eller redusere investeringer som følge av den økonomiske situasjonen. Av disse svarer 9 prosent i «stor grad». Dette er en liten nedgang sammenlignet med forrige kartlegging, der 52 prosent svarte at de måtte stanse eller redusere investeringene i 2023. For 2024 øker andelen til 49 prosent, hvorav 14 prosent svarer «i stor grad». Også dette er lavere enn forrige kartlegging, der 55 prosent svarte det samme.

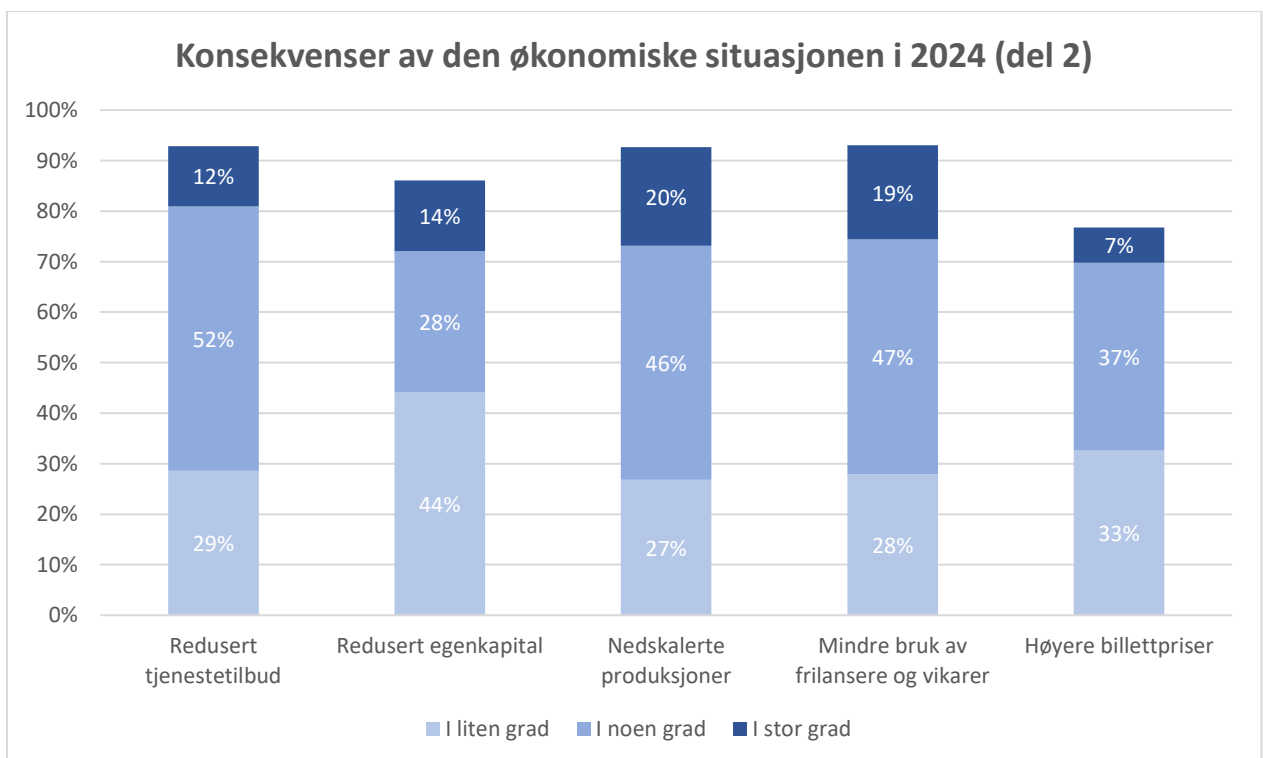
Stans eller reduksjon i rehabilitering eller vedlikehold

44 prosent av kulturmedlemmene måtte i noen eller stor grad stanse eller redusere rehabilitering eller vedlikehold i 2023. Dette er omtrent det samme som virksomhetene anslo i forrige kartlegging, der 46 prosent svarte det samme. Andelen øker til 46 prosent for 2024, som er litt lavere enn ved forrige kartlegging, der 50 prosent anslo at de i noen eller stor grad må redusere eller stanse rehabilitering og vedlikehold i 2024. Andelen som svarte «i stor grad» er henholdsvis 7 og 9 prosent for 2023 og 2024.

Figur 3 – konsekvenser av den økonomiske situasjonen i kulturvirksomhetene i 2023 (del 2)

Figur 4 – konsekvenser av den økonomiske situasjonen i kulturvirksomhetene i 2024 (del 2)

Redusert tjenestetilbud

2 av 3 kulturvirksomheter har vært nødt til å redusere tjenestetilbudet i noen eller stor grad i 2023 som en følge av den økonomiske situasjonen. Dette er 11 prosentpoeng høyere enn andelen som ga uttrykk for det samme i forrige kartlegging. 64 prosent svarer det samme for 2024, som også er høyere enn ved forrige kartlegging. Det er bare 10 prosent som svarer at de ikke måtte redusere tjenestetilbudet i det hele tatt i 2023, og tilsvarende 7 prosent i 2024. Svarene tyder på at et allerede redusert kulturtilbud vil svekkes ytterligere i 2024.

Redusert egenkapital

56 prosent av kulturvirksomhetene svarer at de i noen eller stor grad fikk redusert egenkapital i 2023, og halvparten av disse svarer «i stor grad». Andelen faller til 42 prosent i 2024, og andelen som svarer «i stor grad» faller til 14 prosent. Det er litt færre som svarer at de vil få redusert egenkapital nå sammenlignet med forrige kartlegging. Her svarte henholdsvis 62 og 55 prosent at de i noen eller stor grad ville få redusert egenkapital i 2023 og 2024.

Nedskalerte produksjoner

65 prosent av kulturvirksomhetene svarer at de i noen eller stor grad måtte nedskalere produksjoner i 2023 som en følge av den økonomiske situasjonen. Dette er identisk med det kulturvirksomhetene anslo i undersøkelsen fra september. 17 prosent svarte at de måtte nedskalere produksjoner «i stor grad», og bare 6 prosent svarte at de ikke måtte nedskalere produksjoner i det hele tatt. For 2024 svarer 66 prosent at de må nedskalere produksjoner, hvorav 20 prosent svarer «i stor grad». Dette er høyere enn ved forrige kartlegging, der 61 prosent svarte det samme.

Mindre bruk av frilansere og vikarer

Også bruken av frilansere og vikarer har blitt tydelig påvirket av den økonomiske situasjonen. 2 av 3 kulturvirksomheter svarer at de i noen eller stor grad brukte mindre frilansere og vikarer i 2023, og virksomhetene svarer noenlunde likt også for 2024. Andelen som svarer «i stor grad» er henholdsvis 17 og 19 prosent for 2023 og 2024. Selv om en stor andel gir uttrykk for å måtte redusere bruken av frilansere og vikarer, var det en enda større andel som svarte dette ved forrige kartlegging. Da svarte henholdsvis 75 og 69 prosent at de i noen eller stor grad måtte redusere bruken. Det er omtrent like mange som svarer at de ikke må redusere bruken overhodet.

Høyere billettpriser

I 2023 var det 42 prosent som i noen eller stor grad måtte øke billettprisene som en følge av den økonomiske situasjonen. 5 prosent svarer at de måtte øke dem i stor grad. Dette er en økning sammenlignet med forrige kartlegging, der 39 prosent svarte «i noen grad» og ingen virksomheter svarte «i stor grad». Kulturvirksomhetene forventer å måtte øke prisene ytterligere i 2024, og andelen som svarer i noen eller stor grad øker her til 44 prosent, hvorav 7 prosent svarer «i stor grad». Ved forrige kartlegging svarte 40 prosent det samme. 23 prosent av virksomhetene svarer at de ikke måtte heve billettprisene i det hele tatt i 2023, og denne andelen er stabil for 2024. Dette er en lavere andel sammenlignet med forrige kartlegging.

Kulturvirksomhetenes økonomiske situasjon fremover

Respondentene ble også spurte om hvordan de ville vurdere den økonomiske situasjonen i virksomheten de kommende seks månedene. Her fikk respondentene tre alternativer:

- Forverring/nedgang
- Uendret
- Bedring/økning.

Figur 5 viser hvordan kulturvirksomhetene besvarte dette spørsmålet. 58 prosent svarer at de forventer en forverring av den økonomiske situasjonen i virksomheten de neste 6 månedene, mens 42 prosent svarer at de forventer at den økonomiske situasjonen vil forbli uendret. Ingen kulturvirksomheter svarer at de vil oppleve en forbedret økonomisk situasjon det neste halvåret. Tallene er nesten uendret sammenlignet med forrige kartlegging. Her svarte 61 prosent at de forventet en forverring, 37 prosent svarte «uendret», mens 2 prosent forventet at den økonomiske situasjonen ville bedre seg.

Figur 5 – Økonomisk situasjon i kulturvirksomhetene de neste 6 månedene

